

G E V O N D E N V O O R W E R P E N

Sommige cursisten kenden het woord een beetje. Ze wisten bijvoorbeeld dat het iets met *-uis* te maken had en verzinnen een variant die qua klank gelijkis vertoont: foorbijs of gassernuis; anderen maakten een variant waarin ze *-nuis* associeerden met *huis*: forn-huis, of vuur van huis. De kookmachine en de vuurkast zijn geheel eigen verzinsels die niet verwijzen naar

delen van het doelwoord, maar die wel delen van het concept 'ding waarop je kunt koken' weergeven. De varianten hierboven laten zien dat leerders zowel via fonetische als via semantische aspecten proberen tot een realisatie van het woord te komen.

Dat is ook het geval met het volgende begrip: een kunstgebit. De vader van

het jongetje had namelijk keurig zijn kunstgebit in een glaasje water gedaan toen hij naar bed ging. De sneeuwman kijkt ontzet naar dit griezelige wonder. De cursisten kwamen met de volgende varianten waaruit blijkt dat het woord *tandarts* waarschijnlijk bekender is dan *tanden*, want de variant *tandars* werd door velen genoemd.

Echt niet tanden
Tandens
Tandars
Tanders van moeder of vader
Glaasje water in de tanders
Neptanden
En kopieertanden

Om een nauwkeuriger antwoord te ontlokken vroeg de onderzoeker aan een cursist wat voor tanden het dan wel waren. Haar antwoord was beslist niet het antwoord dat de onderzoeker wilde oproepen:

Cursist: en dan uh + tanden gezien.
Onderzoeker: ja wat voor tanden?
Cursist: ik weet niet.
Nederlandse.

* Het stripverhaal is getiteld *De sneeuwman* (R. Briggs, 1978) en is uitgegeven bij Holkema & Warendorf in Bussum.

D E K R A N T I N D E K L A S

Lessen in lenen

Lessen in lenen is weer een van de verhalen uit de rijke verzameling van de spin Anansi. Het gaat over geld deze keer, want wie geen geld heeft, heeft honger. Onbekende woorden zijn waarschijnlijk goed uit te leggen (*lenen aan en lenen van, sjokken*) en een enkele uitdrukking (*op pad gaan*) waarschijnlijk ook. Voor sommige cursisten zal het enige extra uitleg vragen dat Anansi letterlijk in de huid van de olifant kruipt en dat zowel de naam Olifant Aadi als Olifant Anansi voorkomt.

NEELTJE VAN OOSTERHOUT/TILBURG

LESSEN IN LENEN

Spin Anansi had honger.
Maar hij had geen geld om eten te kopen.
Spin Anansi dacht:
'Wie geld heeft, heeft geen honger.
Hoe kom ik nu aan geld?'
Spin Anansi had geen zin om te werken voor geld.
Spin Anansi had ook geen zin om geld te stelen.
Stelen vond hij slecht.
Spin Anansi kreeg een idee: hij zou geld lenen!
Hij zou geld lenen van zijn vrienden.
Spin Anansi ging op pad om geld te lenen.
Al snel had Spin Anansi veel geld.
Van dat geld kon Spin Anansi lekker eten en drinken.
Wel twee maanden lang.

Na een tijdje vroegen de vrienden van Spin Anansi:
'Wanneer krijgen wij ons geld terug?'
Overal hoorde Spin Anansi hetzelfde.
Op een dag kwam Spin Anansi zijn vriend Tijger Tigri tegen.
Tijger Tigri wilde ook zijn geld terug hebben.
Maar Spin Anansi wilde het geld niet teruggeven.
Tijger Tigri werd boos en zei:
'Als ik het geld niet terugkrijg, vermoord ik je!'
Daar schrok Spin Anansi wel een beetje van.

Spin Anansi liep het bos in om na te denken.
In het bos kwam hij een oude olifant tegen.
Olifant Aadi was ziek en zou doodgaan.
Spin Anansi kreeg weer een idee.
Hij dacht:
'Ik blijf bij Olifant Aadi zitten totdat hij dood is.
Dan pak ik daarna zijn huid af.'
Toen Olifant Aadi dood was,
pakte Spin Anansi snel de huid van Olifant Aadi af.
Spin Anansi trok de huid van Olifant Aadi aan.
Spin Anansi zag er in zijn nieuwe huid oud en ziek uit.
Spin Anansi zag eruit als Olifant Aadi!
Olifant Anansi sjokte het bos uit.

In het dorp kwam Olifant Anansi zijn vrienden tegen.

'Wat is er met jou?' riep iedereen.
 'Wat zie je er slecht uit, Olifant Aadi. Ben je ziek?'
 En Olifant Anansi kreunde:
 'Doodziek ja, ik zal snel dood gaan.
 O, had ik Spin Anansi maar nooit om mijn geld gevraagd!'

'Wat is er dan gebeurd?' vroeg iedereen.
 En Olifant Anansi vertelde:
 'Ik had geld geleend aan Spin Anansi.
 Toen ik zelf geld nodig had,
 vroeg ik mijn geld terug.
 Maar Spin Anansi wilde het geld niet teruggeven.
 Ik zei toen dat ik hem zou vermoorden.'
 Heel zacht zei Tijger Tigri:
 'Dat heb ik ook gezegd.'
 'Nou, had dat maar nooit gezegd!' zei Olifant Anansi.
 'Spin Anansi werd heel boos.
 Hij spuugde een klodder spuug op mij.
 Sinds die tijd kan ik niet meer eten.
 Ik voel me ziek en ben verdrietig.'
 Zijn vrienden schrokken.
 'Dat is toverkunst!' riepen ze.
 Olifant Anansi zuchtte nog een keer:
 'Had ik mijn geld maar nooit teruggevraagd!'

Ik ga weer naar het bos.
 Misschien kom ik nooit meer terug.
 En Olifant Anansi sjokte terug naar het bos.
 De vrienden gingen verdrietig naar huis.

De volgende dag liep Spin Anansi vrolijk door het dorp.
 Als hij een vriend tegen kwam, zei hij:
 'Als je het geld terug wilt,
 dan kun je vanmiddag bij me komen.
 Dan krijg je het terug.'
 'Nee, nee, laat maar,' zeiden de vrienden.
 'We hoeven ons geld niet terug.'
 En Spin Anansi dacht:
 'Ha, wat is het toch fijn om goede vrienden te hebben.'
 Toen stapte hij bij Meneer Chinees naar binnen
 en at een groot bord bami op.

